

Julia og Alex diskuterer

Alex er akkurat ferdig med dagens forelesning, og nå sitter han på en benk utenfor biblioteket og røyker. Mens han sitter der, kommer Julia forbi. Når hun ser ham, går hun smilende bort til ham.

SUBJUNKSJONER:

hvis

fordi

siden

mens

før

selv om

så lenge

når

da

Julia: Hei, Alex, lenge siden sist. Hvordan går det?

Alex: Takk, ikke så verst. Og hva med deg? Har du mye å gjøre for tida?

Julia: Nei, ikke så veldig. Jeg er akkurat ferdig på jobb, og nå er jeg på vei hjem. Jeg visste forresten ikke at du røyker. Har du råd til det?

Alex: Nei, ikke egentlig, men det er så vanskelig å slutte.

Julia: Jeg skjønner ikke at du orker å røyke. Ikke bare er det dyrt, det er veldig usunt også. Er du ikke redd for å få kreft?

Alex: Ja... nei... jeg vet ikke. Kan vi ikke snakke om noe hyggelig i stedet?

Julia: Vet du ikke hvor farlig det er? Bare i Norge dør over 5000 mennesker på grunn av røyking hvert år. Det er 13 personer hver dag. Jeg synes tobakk bør være forbudt!

Alex: Nei, jeg er ikke enig i det. Det er vel opp til meg om jeg vil røyke eller ikke. Folk må ha frihet til å velge selv hva de vil gjøre.

Julia: Vil du legalisere narkotika også da?

Alex: Tja, jeg vet ikke helt. Hvis folk vil ødelegge helsa, er det vel opp til dem.

Julia: Men mener du at det er en fordel eller en ulempe at folk misbruker narkotika? Må et ikke være noen reguleringer som påvirker folks valg? Vil du for eksempel tillate fritt salg av heroin?

Alex: Nei, kanskje ikke heroin, men det er mange som mener at for eksempel cannabis bør være lovlig.

Julia: Men hvis cannabis ble legalisert, tror du ikke det ville føre til at folk røykte mer?

Alex: Jo, det er mulig, men så lenge man ikke skader andre, mener jeg at staten må la folk bestemme selv hva de vil gjøre. Man kan ikke forby ting bare fordi man ikke liker det.

Julia: Men hvis cannabis ble legalisert, tror du ikke det ville føre til at folk røykte mer?

Alex: Jo, det er mulig, men så lenge man ikke skader andre, mener jeg at staten må la folk bestemme selv hva de vil gjøre. Man kan ikke forby ting bare fordi man ikke liker det.

Julia: Hva med barna da? Bør ikke voksne være gode forbilder for barna? Ønsker du for eksempel at dine egne barn skal begynne å røyke?

Alex: Nei, jeg vil selvfølgelig ikke det. Men de må uansett ta egne valg når de blir gamle nok til å kjøpe sigaretter.

Julia: Hvor gammel var du da du begynte å røyke?

Alex: Jeg begynte da jeg var 15, så jeg var ganske ung.

Julia: Røykte foreldrene dine?

Alex: Ja, faren min røykte, og han røyker fremdeles, men jeg begynte ikke å røyke på grunn av ham.

Julia: Er du sikker på det? Tror du ikke det var lettere for deg å begynne å røyke siden han også røykte?

Alex: Nei, det er ikke så sikkert. Ungdommer velger ofte å gjøre det motsatte av foreldrene...

Julia: Ja ja, jeg synes uansett at du er dum som støtter tobakksindustrien ved å røyke. Tobakksindustrien som ødelegger helsa til så mange.

Alex: Ja, men på plussiden er jeg også for dum til å skjemmes... Der kommer forresten Daniel. Du kjenner vel ham?

Julia: Ja da, han er en venn av Luis, og jeg var på fest hos ham for et par uker siden.

Alex: Hei Daniel, hyggelige å se deg igjen. Hvor skal du?

Daniel: Hei Alex, og hei Julia. Jeg er på vei til bussen. Den går om to minutter, så jeg må faktisk skynde meg litt.

Julia: Jeg skal samme vei, så hvis du vil, kan du sitte på med meg. Men jeg drar nå.

Daniel: Så bra, da blir jeg med deg. Vi snakkes Alex.

Alex: Ja, vi snakkes.

Verb

å burde - bør - burde	= should
å forby	= forbid
å føre til	= lead to, cause
å la - lot - har latt	= let
å legalisere	= legalize
å mene	= mean (<i>opinion</i>)
å misbruke	= abuse
å orke å..	= care to..
å påvirke	= influence, affect
å røyke	= smoke
å skjemmes	= be ashamed
å skynde seg	= hurry
å slutte	= quit
å støtte	= support
å tillate - tillot (<i>pret.</i>)	= allow
å tjene	= earn
å velge - valgte - har valgt	= choose
å vite - vet - visste - har visst	= know
å ødelegge - ødela - har ødelagt	= ruin, destroy

Substantiv

en benk	= bench
et for u ilde	= role model
et for u del	= advantage
en frihet	= freedom
ei helse	= health
en industri	= industry
kreft (<i>m</i>)	= cancer
narko t ika (<i>m</i>)	= narcotics
et par	= pair, couple
en pers o n	= person
ei regulering	= regulation
et salg	= sale
en sigare t t	= cigarette
en stat	= state
tobakk (<i>m</i>)	= tobacco
en ulempe	= disadvantage
et valg	= choice
en voksen - voksne	= adult - adults

Adjektiv

dum	= stupid
enig [e:ni]	= agreed
farlig	= dangerous
forb u dt	= forbidden
lovlig [lo:vli]	= legal
motsatt (av)	= opposite (of)
redd (for)	= scared (of)
smilende	= smiling
sun n	= healthy
u e nig	= disagreed
usunn	= unhealthy

Andre ord

over	= more than (<i>also: over</i>)
------	-----------------------------------

Uttrykk

bussen går	= the bus is leaving
det er opp til	= it's up to
det motsatte av	= the opposite of
en venn av	= a friend of
for et par uker siden	= a couple of weeks ago
for tida	= these days
gå bort til	= walk over to
gammel nok til å	= old enough to
ha frihet til å	= have the freedom to
ha rett	= be right
ikke så verst	= not so bad
jeg vet ikke helt	= I'm not quite sure
komme forbi	= pass by
lenge siden sist	= long time no see
på vei	= on the way
sitte på med	= ride with
så lenge	= as long as
ta egne valg	= make own choices
ta feil	= be wrong
være (u)enig i noe	= (dis)agree with (something that is said)
være (u)enig med noen	= (dis) agree with someone

OPPGAVE 4: SETT INN RIKTIG FORM AV VERBENE.

- a) å kaste Jeg synes ikke vi bør så mye mat.
- b) å bruke Jeg synes vi bør mindre olje og gass.
- c) å spise Jeg synes vi bør mindre kjøtt
- d) å kjøre Jeg synes vi bør mindre bil.
- e) å forby Jeg synes vi bør bruk av bensinbiler.
- f) å la Jeg synes ikke vi bør barna gjøre alt som de vil.
- g) å få Jeg synes folk bør velge selv hva de vil gjøre.
- h) å være Jeg synes tobakk bør tillatt.
- i) å legalisere Jeg synes vi bør cannabis.
- j) å tillate Jeg synes vi bør salg av vin i matbutikkene.
- k) å forby Jeg synes vi bør forby folk å kjøre bil.
- l) å skjermes Jeg synes ikke folk bør over å spise kjøtt.

Visste du?

Nordmenn røyker langt mindre enn tidligere. I 2006 røykte 24 % av alle voksne nordmenn, mens tallet i 2016 var halvert til 12 %. I 2021 var tallet 6 % for menn og 9 % for kvinner.

Bruken av snus har imidlertid vært stabil de siste årene etter at antall snusere økte fram til 2010.

OPPGAVE 5: SETT INN RIKTIG PREPOSISJON.

Jeg har ikke råd å reise på ferie.

Hva gjør du tida?

Folk må ha frihet å velge selv.

"Tillatt" er det motsatte "forbudt".

Hun tjener godt å selge malerier.

Hun er allerede vei til jobb.

Det er opp deg hva du vil gjøre.

Er du ikke enig meg?

Er du redd å bli gammel?

Vil du hilse på en venn meg?

Du er ikke gammel nok å røyke.

Kan jeg sitte med deg til byen?

Nei, jeg er ikke enig det.

Han dro et par dager siden.

OPPGAVE 6: EGEN, EGET ELLER EGNE?

a) *en bil* Jeg har bil, så jeg trenger ikke å ta buss.

b) *et hus* Jeg trenger ikke å bo på hybel, for jeg har hus.

c) *penger* Jeg har penger, så du trenger ikke å kjøpe mat til meg.

d) *ei hytte* Alle har ikke råd til hytte.

e) *en penn* Må du bruke pennen min? Har du ikke penn?

f) *valg* Folk må ha frihet til å ta valg.

g) *et bord* Vi har ikke plass nok til at alle kan ha bord.

h) *barn* Det er ikke alle som kan få barn.

OPPGAVE 7: SKRIV OM DIALOGENEN VED BRUK AV LEDDSETNINGER. START MED "VI TRENGER IKKE Å...". BRUK SUBJUNKSJONENE TIL VENSTRE (TO THE LEFT).

a) *hvis* - Skal vi spise på restaurant i dag? - Nei, jeg vil spise hjemme.

Vi trenger ikke å dra på restaurant hvis du vil spise hjemme.

b) *hvis* - Skal vi se på tv i kveld? - Nei, jeg må jobbe.

Vi trenger ikke å

c) *siden* - Skal vi lage middag? - Nei, jeg har kjøpt middag.

Vi

d) *siden* - Skal vi ikke dra på jobb i dag? - Nei, det er søndag.

.....

e) *fordi* - Hvorfor må vi ikke ha på oss varme klær? - Det er varmt ute.

.....

f) *fordi* - Hvorfor vil du ikke handle i dag? - Vi har mat nok hjemme.

.....

g) *selv om* - Må vi ikke vaske huset når det er helg?

Nei, vi trenger ikke

h) *selv om* - Må jeg ikke være stille når du leser til eksamen?

Nei,

OPPGAVE 8: *ORDSTILLING. FULLFØR ('COMPLETE') SETNINGENE (ALTERNATIV: ONLINE DRAG AND DROP EXERCISE).*

Eks.: *Jeg spilte* alltid fotball.

Da jeg var barn, *spilte jeg* alltid fotball.

a) Jeg spiste mye sjokolade.	Da jeg var barn,
b) Jeg drikker alltid vann.	Når jeg er tørst,
c) Jeg ser alltid på tv.	Mens jeg gjør lekser,
d) Vi kan være ute.	Så lenge det er fint vær,
e) Jeg gir henne alltid mat.	Før jeg legger henne,
f) Vi kan gjøre det senere.	Hvis du ikke har tid nå,
g) Du skal få kake.	Siden du er så snill,
h) Du får ikke kake.	Selv om du spiser opp middagen din,
i) Jeg jobbet som advokat.	Da jeg bodde i Uganda,
j) Hun kan rydde i stua.	Mens han vasker opp,
k) Det bør være lovlig å røyke.	Så lenge man ikke skader andre,
l) Jeg skal lage risotto.	Når foreldrene mine kommer på besøk,
m) Jeg kan ikke komme på kurs i dag.	Siden jeg har så mye å gjøre,
n) Vi må gjøre ferdig oppgavene.	Før vi pakker sekken og drar hjem,
o) Han bruker lite penger	Selv om han er rik ('rich'),
p) Jeg liker henne.	Fordi hun er så hyggelig,
q) Du kan ringe meg.	Hvis du vil snakke med meg,

OPPGAVE 9: *MUNTLLIG NETTOPPGAVE*

OPPGAVE 10: *MUNTLLIG NETTOPPGAVE*

OPPGAVE 11: FLERVALGSOPPGAVE ('MULTIPLE CHOICES'). VELG RIKTIG ALTERNATIV.

I Norge er **det/der/her/ikke** forbudt å slå barn. Vi fikk en lov mot **disse/denne/dem/dette** i 1987, og da ble det forbudt å slå også **selv/de/andre/egne** barn i hjemmet. Men slik var det ikke **tidlig/tidlige/tidligere/tidligst**. Da kunne for eksempel lærere slå elevene **sine/deres/dere/seg** på skolen hvis barna gjorde noe **gal/galt/gale/galere**. Å slå barn på skolen ble forbudt **uansett/ennå/allerede/fremdeles** i 1936. I Europa var det på den tida bare Finland **som/der/ikke/var** også hadde en slik lov.

Når/Da/Siden/Hvis loven mot å slå egne barn ble innført ('introduced') i 1987, **det hadde/hadde det/det var/ var det** stor debatt i Norge om dette var riktig eller ikke. Mange mente **at/om/som/de** foreldre burde kunne **slo/slår/slås/slå** barna sine hvis barna ikke hørte **sine/deres/på/fra** foreldrene, eller hvis de gjorde noe galt. De mente at det var **lett/umulig/kjedelig/klarte** å disiplinere barna hvis de ikke kunne straffe ('punish') **dem/de/seg/dere** fysisk.

Men mange var **uenige i/uenige med/enig med/enig om** dette. Særlig psykologer og pedagoger argumenterte for at fysisk straff var skadelig for barn. De mente at barn som **ha/har/hadde/hatt** foreldre som slo, selv ville bruke vold ('violence') i konflikt med **annet/annen/andre/man**, for eksempel i barnehagen eller på skolen.

I dag får dette synet ('view') støtte ('support') av forskning som viser at barn som blir slått ('beaten') er **mye/mer/mest/veldig** aggressive enn barn som ikke blir slått. Barn som blir slått, er også generelt mer usikre, nervøse og redde. Forskning viser **ikke/heller/bare/også** at barn som blir straffet fysisk, husker dårligere, og at de **derfor/hvorfor/likevel/siden** gjør det dårligere på skolen. Vold har også en **negativ/negativt/negative/positiv** effekt på barns sosiale kompetanse.

Selv om det er forbudt å slå barn i dag, er det **ennå/fremdeles/forresten/dessuten** 20 prosent av barna i Norge som sier at foreldrene slår dem. To prosent av barna sier at foreldrene slår dem ofte. Men hva er **lyst/galt/ønsker/grunnen** til at foreldre slår barna sine?

Selv om mange mener at fysisk straff **gjør/hjelper/orker/gir** barn til å forstå hva som er rett og galt, er det sjelden pedagogiske motiver bak vold i hjemmet. Foreldre som slår barna sine, **liker/slår/sier/gjør** det oftest fordi de er sinte, ikke fordi de vil være **god/godt/gode/best** pedagoger. Voksne som slår barna sine, slår gjerne mannen sin eller kona si også.

Kjøretur

Daniel sitter på med Julia hjem fra universitetet. Julia tenker litt på diskusjonen hun hadde med Alex, og hun lurer litt på hva han egentlig synes om henne. Hun vet at folk ofte får inntrykk av henne som én som alltid har riktige meninger; én som alltid forteller hvordan man skal oppføre seg; én som aldri tar feil. Mange synes sikkert at hun virker litt streng. Hun vet selv at hun er en perfektjonist, og at hun liker å ha orden på ting. Men det er vel ikke noe galt i det? Hun lurer på hva Daniel mener.

Julia: Daniel, kan jeg spørre deg om noe personlig?

Daniel: Eh... hva tenker du på?

Julia: Hva synes du egentlig om meg? Synes du jeg er en kjedelig person? Én som alltid skal diskutere, og én som alltid tror hun vet best. Én som alltid går hjem tidlig fra fest, og som alltid skal gjøre det som er rett.

Daniel: Hm, det var litt av et spørsmål. Føler du at du er sånn?

Julia: Nei, jeg vet ikke, men noen ganger lurer jeg litt på hva folk egentlig synes om meg. Slik som nå nettopp da jeg snakket med... *(Daniel avbryter)*.

Daniel: Hei! Nå kjørte du feil. Du skulle ta til venstre i krysset der!

Julia: Å unnskyld, det glemte jeg. Skal jeg snu?

Daniel: Nei, det trenger du ikke. Bare kjør rett fram, så tar du andre vei til venstre, og så første til høyre.

Julia: Ok. Hvor var jeg... Jo, da jeg snakket med Alex. Da jeg oppdaget at han røykte, måtte jeg selvfølgelig kritisere ham for det. Og hva han gjør, er vel ikke min sak.

Daniel: Jeg tror ikke Alex bryr seg så mye om det. Til venstre i krysset her.

Julia: Ja, jeg håper du har rett. Jeg er kanskje ikke alltid så snill mot Luis heller. Han synes sikkert at jeg er kjøl og arrogant.

Daniel: Nei, nå kjørte du forbi! Første til høyre, sa jeg!

Julia: Hvor? Å, jeg så ikke at det var en vei der. Hva gjør jeg nå?

Daniel: Fortsett bare. Ser du brua der? Hvis du kjører over den, er det ei rundkjøring på andre siden. Vi kan snu der.

Julia: Kan jeg ikke bare kjøre inn her?

Daniel: Nei nei, denne veien er enveiskjørt. Så du ikke skiltet?

Julia: Eh... nei... Hvor?

Daniel: På høyre side av veien...

- Julia: Å... Vet du forresten om Luis ble ferdig med eksamen? Jeg tror han hadde litt problemer med semesteroppgaven.
- Daniel: Nei, jeg tror ha ga opp hele greia.
- Julia: Huff, stakkars ham. Noen ganger synes jeg litt synd på ham. Men det er ikke så lett for meg å snakke med ham, for jeg har nesten inntrykk av at han hater meg. Huff. Noen ganger synes jeg liksom at alt er min feil.
- Daniel: Fortsett bare rett fram.
- Julia: Daniel, det er virkelig hyggelig å snakke med deg. Du er alltid så forståelsesfull og så flink til å ly...
- Daniel: Hei! Nå glemte du å svinge til venstre i rundkjøringa!
- Julia: Å, unnskyld! Jeg kan snu der borte. Hva tenker du om jeg inviterer på middag?
- Daniel: Ja, det høres hyggelig ut. Jeg har ingen spesielle planer, og jeg kan nesten ikke si nei til gratis mat!
- Julia: Nei, jeg mener: Hva om jeg inviterer *Luis* på middag? Han trenger litt støtte nå, og dessuten kunne han godt legge på seg litt, så tynn som han er.
- Daniel: Ja, det er sikkert mulig at det er en god idé... kanskje.

Ting i trafikken

et bilbelte

en hjelm

et skilt

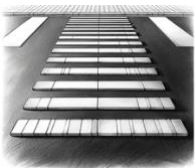
et trafikklys

et fortau

et gangfelt

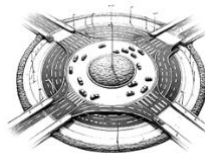
en sykkelsti

et veikryss

ei rundkjøring

ei bru

en tunnel

en motorsykkkel

en lastebil

et vogntog

en trikk

Verb

å <u>av</u> bryte - avbrøt - har avbrutt	= interrupt
å bry seg (om)	= care (about)
å gi opp - ga - har gitt	= give up
å kritisere	= criticize
å <u>opp</u> dage	= discover, notice
å <u>opp</u> føre seg	= behave
å snu	= turn around
å svinge	= swing, make a turn

Substantiv

et bilbelte	= seatbelt
ei bru	= bridge
en diskusjon	= discussion
en feil - feil (<i>pl.</i>)	= mistake, fault
et fortau	= pavement, sidewalk
et gangfelt	= pedestrian
en hjelm	= helmet
et inntrykk	= impression
en lastebil	= truck, lorry
ei mening	= opinion
en <u>mo</u> torsykel	= motorcycle
en perfeksjonist	= perfectionist
ei <u>ru</u> ndkjøring	= roundabout
en side	= side (<i>also: page</i>)
et skilt/trafikkskilt	= traffic sign
en støtte	= support
en <u>sy</u> kkelsti	= bike path
en trafikk	= traffic
et trafikklys	= traffic light
en trikk	= tram
en <u>tu</u> nnel	= tunnel
et veikryss/kryss	= crossroad
et vogntog	= road train

Adjektiv

arrogant	= arrogant
<u>en</u> veiskjørt	= one-way

feil	= wrong
forståelsesfull	= understanding
gratis	= free (<i>no cost</i>)
kjedelig [çe:deli]	= boring
kjølig [çø:li]	= cold
perfekt	= prefect
personlig [pæfʊ:nli]	= personal
snill (mot)	= kind (to)
stakkars	= poor
streng	= strict
tynn	= thin

Andre ord

høyre	= right (<i>direction</i>)
mot	= against, towards
sånn	= such, like this
venstre	= left (<i>direction</i>)

Uttrykk

få inntrykk av (at)	= get the impression (that)
for langt	= too far
gjøre det som er rett	= do what is right
ha inntrykk av (at)	= have the impression (that)
ha orden på ting	= have things in order
hele greia	= the whole thing
ikke min sak	= not my business
ikke noe galt i det	= nothing wrong with that
kjøre forbi	= pass, drive pass
legge på seg	= gain weight
nå nettopp	= just now
nesten ikke	= hardly
på andre siden	= on the other side
på høyre side av	= on the right side of
rett fram	= straight forward
slik som	= just like, such as
synes synd på	= feel sorry for, pity
ta til høyre	= turn right
ta til venstre	= turn left

OPPGAVE 1-2: VOKABULAROPPGAVER PÅ NETT.

OPPGAVE 3: OVERSETT TIL NORSK.

Turn left in the crossroad.

Take second road to the right.

The library is right next to the cinema. *Biblioteket ligger* *kinoen*.

You must pass the university to get to the hospital. *Du må* *universitetet for å komme til sykehuset*.

Walk straight forward until you reach the traffic light. *til du kommer til trafikklyset*.

You cannot cross the street here.

You must wait for the green light.

The shop is on the right side of the street. *Butikken ligger*

You can turn around on the other side of the bridge.

I feel pity for you.

Is there anything wrong with that?

I can hardly walk.

Why do you behave like that?

OPPGAVE 4: LYTTEOPPGAVE PÅ NETT.

OPPGAVE 5: SOM-SETNINGER. KNYTT SAMMEN ("CONNECT") SETNINGENE MED "SOM".

a)	Jeg har ei søster. Hun bor i Fredrikstad.	<i>Jeg har ei søster som bor i Fredrikstad.</i>
b)	Jeg har en bror. Han er 25 år gammel.	
c)	Jeg bor i et hus. Det er bygd i 1912.	
d)	Jeg kjenner en mann. Han er fra Island.	
e)	Broren min, (han er 20 år), heter Dag.	
f)	Huset mitt, (det ligger på Voss), er grønt.	
g)	Jeg har en nabo. Jeg hater ham.	
h)	Jeg har et hus. Jeg vil selge det.	
i)	Det er mange studenter her. Jeg kjenner dem.	
j)	Hun hadde en bil. Vennen min kjøpte den.	
k)	Musikken (du spiller den), er veldig bra.	
l)	Jenta (du leter etter henne), dro nettopp.	

OPPGAVE 6: NOMINALE LEDDSETNINGER. HVA SIER HUN?

a)	- Det er kaldt i dag.	<i>Hun sier at det er kaldt i dag.</i>
b)	- Det blir fint vær i morgen.	<i>Hun sier at</i>
c)	- Er det noe galt i det?	<i>Hun spør om</i>
d)	- Hvor bor han?	<i>Hun spør hvor</i>
e)	- Hvem snakker de med?	
f)	- Jeg synes synd på ham.	
g)	- Kan jeg snu her?	
h)	- Hvorfor gjør han alt galt?	

- i) - Han kan sitte på med meg til byen.
- j) - Hvordan skal de komme seg hjem?
- k) - Hvilke dager jobber de?
- l) - Hva skjer?
- m) - Hvem kommer?
- n) - Hvilken bil er hans?

Visste du?

Nordmenn røyker langt mindre enn tidligere. I 2006 røykte 24 % av alle voksne nordmenn, mens tallet i 2016 var halvert til 12 %. I 2021 var tallet 6 % for menn og 9 % for kvinner.

Bruken av snus har imidlertid vært stabil de siste årene etter at antall snusere økte fram til 2010.

OPPGAVE 7: HVA SKJER? HØR PÅ LYDSPORET (PÅ NETT) OG SETT RIKTIG NUMMER OVER RIKTIG BILDE.

.....

.....

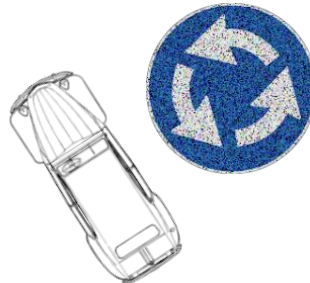
.....

.....

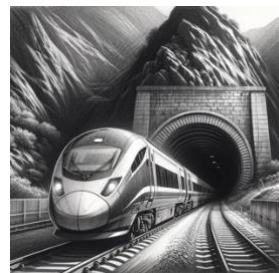
.....

.....

.....

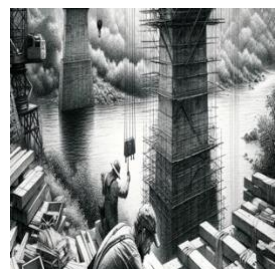
.....

.....

.....

.....

.....

Middagsgjest

Luis ble veldig overrasket da han fikk middagsinvitasjon fra *henne*. Ja, det var nesten et sjokk, men utrolig hyggelig også. Nå er han hjemme hos Julia, og hun har tenkt å servere marinert laks med røstipoteter. Luis holder henne med selskap på kjøkkenet.

Luis: Er det noe jeg kan hjelpe deg med?

Julia: Kanskje du kan skrelle poteter mens jeg lager marinade?

Luis: Ja, det kan jeg godt, men først vil jeg gjerne se hvordan du lager marinade til laks.

Julia: Det er ikke så vanskelig. Jeg har litt sennep i ei skål, og så presser jeg en sitron og blander safta med sennepen.

Luis: Jeg ser at du bruker Dijon-sennep. Må det være Dijon?

Julia: Nei, du kan sikkert bruke noe annet også, men jeg anbefaler ikke å bruke norsk pølsesennep.

Luis: Ok, hva mer?

Julia: Så hakker jeg en bunt persille og har det i. Det er bra å bruke stilkene også, for det gir mer smak. Og så har jeg i litt salt og pepper, og det er faktisk alt.

Luis: Hm, det så ikke så komplisert ut. Og så har du fisken i marinaden?

Julia: Ja. Den burde egentlig ligge i marinaden i noen timer, men det har vi ikke tid til nå.

Luis: Skal du ikke ta skinnen av fisken?

Julia: Nei, jeg foretrekker å bruke laksefilet med skinn på, for etterpå skal je steke den i smør med skinnsiden ned. Da blir den veldig myk og fin. Men siden jeg ikke snur fisken, er det viktig å steke den på svak varme og legge lokk på stekepanna.

Luis: Hm, interessant. Så, hva er neste?

Julia: Det var disse potetene da...

Luis: Ja, selvfølgelig. Hva sa du at jeg skulle gjøre?

Julia: Hvis du skreller dem, så kan jeg gjøre resten etterpå. Jeg skal lage røstipoteter, så da må jeg raspe dem.

Luis: Ikke noe problem. Jeg skal gjøre det med en gang. Men hvor er potetskrelleren?

Julia: Den ligger på benken rett foran deg.

Luis: Ja, der er den. Æsj, nå hører jeg telefonen min ringer. Vent et øyeblikk.

Ti minutter senere:

- Luis: Unnskyld at det tok så lang tid. Det var mamma som ringte. Jeg sa at jeg ikke hadde tid til å snakke med henne, men du vet hvordan mødre er.
- Julia: Ja da, det vet jeg alt om. Og nå er potetene ferdig skrellet.
- Luis: Beklager så mye. Hva skal du gjøre med dem, sa du?
- Julia: Jeg skal lage røstipoteter, og til det trenger jeg løk, hvitløk, ost og salt og pepper. Først må jeg raspe potetene, og etterpå legger jeg dem i et håndkle og presser ut vannet. Så må jeg hakke hvitløken og skjære løken i biter. Så blander jeg alt med ost og litt salt og pepper. Kanskje du kan fikse løken?
- Luis: Ja, det kan jeg godt gjøre, men jeg må bare på do først.

Ti minutter senere:

- Luis: Huff, det tok litt tid det også, for jeg måtte... *(Julia avbryter)*.
- Julia: Takk, jeg trenger ingen detaljer! Jeg er ferdig med potetene, så nå er det bare å forme dem til små kaker og steke dem. Det tar litt tid, for de må steke på svak varme, og det kan også være lurt å snu dem flere ganger.
- Luis: Skal det være noe saus til fisken?
- Julia: Ja. Når fisken er ferdig, legger jeg den på et fat. Så har jeg litt mer av marinaden i stekepanna og heller i litt hvitvin. Dette bør koke i cirka et kvarter.
- Luis: Skal vi ha noen grønnsaker?
- Julia: Ja, jeg tenkte vi kunne koke noen gulrøtter og lage litt agurksalat. Orker du å skrelle gulrøttene?
- Luis: Ja da, det kan jeg godt gjøre. Men nå fikk jeg ei melding. Jeg må bare svare på den først.
- Julia: Ok ok, jeg kan gjøre det da. Og dekke bordet også. Og takk for hjelpa... *(hvisker)*.

Frukt og grønnsaker

en potet

ei gulrot - gulrøtter

en salat

en blomkål

en brokkoli

en løk

en hvitløk

en paprika

en tomat

en agurk

en banan

et eple

en appelsin

ei pære

en sitron

druer

Verb

å <u>a</u> nbefale	= recommend
å blande [blane]	= mix, blend
å forme	= form
å ha i	= add
å hakke	= chop
å helle	= pour
å holde - holdt (<i>pret.</i>)	= hold, keep
å hviske	= whisper
å marinere	= marinate
å <u>o</u> verraske	= surprise
å presse	= press
å raspe	= rasp, grate
å skjære - skar - har skåret	= slice, cut
å skrelle	= peel

Substantiv

en ag <u>u</u> rk	= cucumber
en appels <u>i</u> n	= orange
en ban <u>a</u> n	= banana
en bit	= piece
en blomk <u>å</u> l	= cauliflower
en br <u>o</u> kkoli	= broccoli
en bunt	= bundle
en detalj	= detail
ei drue	= grape
et eple	= apple
et fat	= plate
en file <u>t</u> [filé]	= filet
ei gulrot - gulr <u>ø</u> tter (<i>pl.</i>)	= carrot
en hvitl <u>ø</u> k [vi:tløk]	= garlic
en invitasj <u>o</u> n	= invitation
et kvar <u>t</u> er	= quarter
en laks	= salmon
et lokk	= lid
en løk - løk (<i>pl.</i>)	= onion
en marinade	= marinade
en persille	= parsley
en pot <u>e</u> t	= potato

en potetskr <u>e</u> ller	= potato peeler
ei p <u>æ</u> re	= pear
ei saft	= juice
en sal <u>a</u> t	= salad
en sa <u>s</u>	= sauce
et selsk <u>a</u> p	= company
en sennep	= mustard
en sitr <u>o</u> n	= lemon
et skinn	= skin
ei sk <u>å</u> l	= bowl
en sm <u>a</u> k	= taste
et sm <u>ø</u> r	= butter
en stilk	= stem, stalk
et <u>ø</u> yeblikk	= moment

Adjektiv

interess <u>a</u> nt	= interesting
komplis <u>e</u> rt	= complicated
lur	= smart
myk	= soft
svak	= weak
utrolig	= unbelievable

Andre ord

flere	= several
-------	-----------

Uttrykk

det kan jeg godt	= I can (gladly) do that
holde noen med selskap	= keep someone company
med en gang	= at once
på svak varme	= at a low temperature
rett foran deg	= right in front of you
skjære i biter	= cut in pieces

OPPGAVE 1-2: VOKABULAROPPGAVER PÅ NETT.

OPPGAVE 3: SKRIV SETNINGENE I PRESENS PERFEKTUM.

a)	Jeg skjærer løken i biter.	<i>Jeg har skåret løken i biter.</i>
b)	Jeg kutter opp grønnsakene.	
c)	Jeg hakker hvitløken.	
d)	Jeg har i litt ost.	
e)	Jeg salter ikke maten så mye.	
f)	Jeg rasper gulrøttene.	
g)	Jeg former dem til små kaker.	
h)	Jeg marinerer fisken.	
i)	Jeg blander salaten.	
j)	Jeg steker det i fem minutt.	
k)	Jeg dampkoker potetene.	
l)	Jeg setter ovnen på 200 grader.	
m)	Hun anbefaler å gjøre det sånn.	
n)	Han holder henne med selskap.	

Visste du?

Nest etter olje og gass er sjømat Norges viktigste eksportvare. I 2021 solgte norske bedrifter sjømat til utlandet for 120 milliarder kroner. Av dette sto laks alene for 81 milliarder.

OPPGAVE 4: HVA GJØR HUN? HØR PÅ AUDIOEN (PÅ NETT) OG SETT RIKTIG TALL UNDER RIKTIG BILDE.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

OPPGAVE 5: SYNTAKS. LAG LEDDSETNINGER. SE PÅ EKSEMPLET (ALT.: DRA OG DROPP NETTOPPGAVE).

a)	Du er ikke hjemme.	Hva gjør barna <i>når du ikke er hjemme?</i>
b)	Du har ikke andre ting å gjøre.	Vi kan dra på kino når
c)	Du jobber ikke.	Får du penger selv om ?
d)	Hun er alltid så hyggelig.	Hun har mange venner fordi
e)	Jeg får også bestemme.	Det går bra så lenge
f)	Du drikke bare øl.	Du blir syk hvis
g)	Det blir kanskje regn.	Vi drar på tur selv om

OPPGAVE 6: LAG SOM-SETNINGER.

a)	Jeg vet om ei jente. Hun liker ikke musikk.	Jeg vet om ei jente <i>som ikke liker musikk.</i>
b)	Jeg kjenner en gutt. Han spiser bare pizza.	Jeg kjenner en gutt som
c)	Hun har en bror. Hun kjenner ham ikke.	
d)	Han har ei tante. Han besøker henne aldri.	
e)	De har et hus. De skal kanskje selge det.	
f)	Dama (jeg hilser ofte på henne), heter Pia.	Dama som,
g)	Jeg var i en by. Jeg husker ikke hva den heter.	

OPPGAVE 7: HVA SIER HUN? HUSK ADVERBIAL FORAN VERBAL I LEDDSETNINGENE (ALT: MUNTlig OPPGAVE PÅ NETT).

Eks.: - Jeg spiser ikke kjøtt. Hun sier at hun **ikke spiser kjøtt**.

- a) - Jeg har ikke lyst på kaffe.
- b) - Jeg koker aldri fisk.
- c) - Jeg drikker bare vann.
- d) - Jeg skreller aldri potetene.
- e) - Jeg vil helst spise hjemme I dag.
- f) - Vi trenger kanskje mer ost.
- g) - Vi har heldigvis nok melk.
- h) - Vi har dessverre ikke smør.

OPPGAVE 8: SOM ELLER AT?

- a) Jeg tror ikke han er gift.
- b) Ikke? Men jeg kjenner hun han er gift med.
- c) Jeg håper alle får ei fin helg.
- d) Jeg håper de liker maten jeg har tenkt å servere.
- e) Jeg kjenner en mann aldri snakker med noen.
- f) Jeg er sikker på vi får nok å spise.
- g) Jeg er enig i jeg bør slutte å røyke.
- h) Hun brukte et ord jeg ikke forsto.

OPPGAVE 9: LUKEPRØVE. SETT INN ORD SOM PASSER I KONTEKSTEN.

Luis er på hos Julia. Julia vil gjerne noe godt til middag. Luis henne med selskap på kjøkkenet. Han spør hun trenger hjelp, og hun sier han kan skrelle poteter. Luis lurer på potetskrelleren er, og hun sier at ligger rett foran ham på benken. Men når han skal å skrelle, ringer telefonen. Når han tilbake, er potetene allerede skrellet. Nå vil Julia lage røstipoteter, og det trenger hun hvitløk, løk, ost og salt og Hun må hvitløken og skjære løken i Så blander hun alt sammen og i ost og litt salt og pepper. Hun spør om Luis kan gulrøttene, men da har han annet han må gjøre. Det ender med at Julia må gjøre selv.

OPPGAVE 10: LYTTEOPPGAVE PÅ NETT.

FASIT

Kapittel 9A

- Op.3:** Jeg er enig med deg.
Jeg er helt uenig med deg.
Jeg er ikke enig i det.
Jeg tror du har rett.
Du tar helt feil.
Røyking kan føre til kreft.
Jeg har sluttet å røyke.
Det er opp til deg.
Du bør/burde skjemmes.
Jeg er redd for å bli syk.
Narkotika er forbudt.
Hva er det motsatte av sunn/sunt?
Lenge siden sist!
Han er en venn av meg.
Folk må ha rett til å velge selv/ta egne valg/gjøre egne valg.
Det er mange fordeler med å bo i Norge.
Men det er noen ulemper også.
Fjellene kan være veldig farlige om våren.
- Op.4:** kaste
bruke
spise
kjøre
forby
la
få
være
legalisere
tillate
forby
skjemmes
- Op.5:** til
for
til
av
på
på
til
- med
for
av
til
på
i
for
- Op.6:** egen
eget
egne
egen
egen
egne
eget
egne
- Op. 8:** (...), spiste jeg mye sjokolade.
(...), drikker jeg alltid vann.
(...), ser jeg alltid på tv.
(...), kan vi være ute.
(...), gir jeg henne alltid mat.
(...), kan vi gjøre det senere.
(...), skal du få kake.
(...), får du ikke kake.
(...), jobbet jeg som advokat.
(...), kan hun rydde i stua.
(...), bør det være lovlig å røyke.
(...), skal jeg lage risotto.
(...), kan jeg ikke komme på kurs i dag.
(...), må vi gjøre ferdig oppgavene.
(...), bruker han lite penger.
(...), liker jeg henne.
(...), kan du ringe meg.
- Op.7:** Vi trenger ikke å se på tv hvis du må jobbe.
Vi trenger ikke å lage middag siden du har kjøpt middag.
Vi trenger ikke å dra på jobb i dag siden det er søndag.
Vi trenger ikke å ha på oss varme klær fordi det er varmt ute.
Vi trenger ikke å handle i dag fordi vi har nok mat hjemme.
Nei, vi trenger ikke å vaske huset selv om det er helg.
Nei, du trenger ikke å være stille selv om jeg leser til eksamen.
- Op.11:** det - dette - egne - tidligere - sine - galt - allerede - som
Da - var det - at - slå - på - umulig - dem - uenige i - hadde
andre - mer - også - derfor - negativ - fremdeles - grunnen
hjelper - gjør - gode

Kapittel 9B

- Op.3:** Ta til venstre i krysset.
Ta andre vei til høyre.
Biblioteket er rett ved siden av kinoen.
Du må kjøre/gå/sykle forbi universitetet (...).
Gå rett fram til du kommer til trafikklyset.
Du kan ikke krysse gata her.
Du må vente på grønt lys.
Butikken ligger på andre siden av gata.
Du kan snu på andre siden av brua.
Jeg synes synd på deg.
Er det noe galt i det?
Jeg kan nesten ikke gå/Jeg kan knapt gå.
Hvorfor oppfører du deg sånn/slik?
- Op.5:** Jeg har en bror som er 25 år gammel.
Jeg bor i et hus som er bygd i 1912.
Jeg kjenner en mann som er fra Island.
Broren min, som er 20 år, heter Dag.
Huset mitt, som ligger på Voss, er grønt.
Jeg har en nabo (som) jeg hater.
Jeg har et hus (som) jeg vil selge.
Det er mange studenter her (som) jeg kjenner.
Hun hadde en bil (som) vennen min kjøpte.
Musikken (som) du spiller, er veldig bra.
Jenta (som) du leter etter, dro nettopp.

FASIT

Op.6: Hun sier at det blir fint vær i morgen.
Hun spør om det er noe galt i det.
Hun spør hvor han bor.
Hun spør hvem de snakker med.
Hun sier at hun synes synd på ham.
Hun spør om hun kan snu her.
Hun spør hvorfor han gjør alt galt.
Hun sier at han kan sitte på med henne til byen.
Hun spør hvordan de skal komme seg hjem.
Hun spør hvilke dager de jobber.
Hun spør hva som skjer.
Hun spør hvem som kommer.
Hun spør hvilken bil som er hans.

Op.7: 3 8 4
1 12 9
2 11 5
7 10 6

Op.9: I går skulle jeg på politistasjonen og levere noen papirer som jeg trengte for å få arbeidstillatelse. Problemet var bare at jeg ikke visste hvor politistasjonen var. Jeg prøvde å bruke Google Map, men siden politistasjonene flyttet for bare noen dager siden, var det umulig å finne den på kartet. Jeg bestemte meg derfor for å prøve å finne veien selv, men jeg oppdaget snart at det var vanskeligere enn jeg trodde. Jeg fant ingen skilt som pekte mot stasjonen, så til slutt stoppet jeg og spurte en ungdom som sto på fortauet og ventet på trikken. Han sa at jeg måtte kjøre rett fram og ta første vei til venstre, så andre til høyre. Jeg trodde at alt nå var i orden, helt til jeg fant ut at gatene var enveiskjørt. Neste gang tar jeg taxi.

Kapittel 9C

Op.3: Jeg har kuttet opp grønnsakene.
Jeg har hakket hvitløken.
Jeg har hatt i litt ost.
Jeg har ikke saltet maten så mye.
Jeg har raspet gulrøttene.
Jeg har formet dem til små kaker.
Jeg har marinert fisken.
Jeg har blandet salaten.
Jeg har stekt det i fem minutt/minutter.
Jeg har dampkokt potetene.
Jeg har satt dem i ovnen på 200 grader.
Hun har anbefalt å gjøre det sånn.
Han har holdt henne med selskap.

Op.4: 7 2 13 14
5 3 10 11
1 12 6 8
9 15 4

Op.6: Jeg kjenner en gutt som bare spiser pizza.
Hun har en bror (som) hun ikke kjenner.
Han har ei tante (som) han aldri besøker.
De har et hus (som) de kanskje skal selge.
Dama (som) jeg ofte hilser på, heter Pia.
Jeg var i en by (som) jeg ikke husker hva heter.

Op.5: (...) du ikke har andre ting å gjøre.
(...) du ikke jobber.
(...) hun alltid er så hyggelig.
(...) jeg også får bestemme.
(...) du bare drikker øl.
(...) det kanskje blir regn.

Op.8: at
som
at
som
som
at
at
som

Op.7: Hun sier at hun ikke har lyst på kaffe.
Hun sier at hun aldri koker fisk.
Hun sier at hun bare drikker vann.
Hun sier at hun aldri skreller potetene.
Hun sier at hun helst vil spise hjemme i dag.
Hun sier at de kanskje trenger mer ost.
Hun sier at de heldigvis har nok melk.
Hun sier at de dessverre ikke har smør.

Op.9: besøk - lage/servere - holder - om - at - hvor - den - begynne - kommer/er - ferdig - til - pepper - hakke - skjære/kutte - har - skrelle/raspe - noe - alt